

POSUDEK

oponenta na diplomovou práci Terezy Blšťákové „Ochrana kulturních statků v případě okupace“ předloženou na Univerzitě Karlově Právnické fakultě

Diplomová práce je věnována problematice v současnosti velmi aktuální problematice ochrany kulturních statků za ozbrojeného konfliktu. Práce je členěna na úvod, šest částí a závěr. Diplomová práce má celkový rozsah 76 stran. Práce byla odevzdána (datum vypracování práce 18. června 2015).

Cílem diplomové práce je podle autorky popsat existující mechanismy ochrany kulturních statků za ozbrojeného konfliktu v případě okupace, identifikovat jejich přednosti a nedostatky a zaměřit se na jejich aktuální používání a dodržování. Vedle smluvních nástrojů na ochranu kulturních statků se chce uchazečka věnovat i novým přístupům, přesahem ochrany lidských práv do tohoto oboru (str. 1). Otázkou je zda je na místě mluvit v této souvislosti o oboru. Vymezuje si také výzkumnou otázku. Pro zpracování zvoleného tématu si zvolila pozitivistickou metodu pro zhodnocení právní úpravy obsažené v mezinárodních smlouvách i mezinárodním obyčejovém právu.

Nejprve autorka vychází z ideových základů a přístupů k ochraně kulturních statků. Následuje krátká kapitola o exkurzu do historie ochrany kulturních statků za ozbrojeného konfliktu. Třetí kapitola je zaměřena na přehled mezinárodních smluv upravujících ochranu kulturních statků, které autorka člení na válečné úmluvy, tj. za ozbrojeného konfliktu a mírové úmluvy, myšleno smlouvy upravující vztahy v době míru. Zmiňuje zde problém s režimem tzv. válečných úmluv, že některé státy či strany konfliktu si stanovují zničení kulturních památek nepřítele jako přímý cíl, jak tomu bylo například v konfliktu v bývalé Jugoslávii, kde polovojenské skupiny útočily na kulturní statky ve snaze demoralizovat lokální skupiny obyvatel a jejich hodnoty (str. 11). Zejména se v této části diplomantka zabývá Haagskou úmluvou na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu a jejími protokoly. Na str. 15 autorka konstatuje, že základní principy Haagské úmluvy z roku 1954 jsou považovány za součást obyčejového práva. O které se jedná? V této souvislosti by měla vysvětlit své konstatování na str. 25, že ... i státy, které nepřijaly Haagskou úmluvu z roku 1954, a za nedodržování ochrany kulturních statků během ozbrojeného konfliktu mohou být

trestně odpovědné na základě humanitárního práva. Na str. 16 autorka označuje čl. 4 Úmluvy za nejkontroverznější institut ochrany kulturních statků za ozbrojeného konfliktu „vojenskou nezbytnost“. Při ústní obhajobě by mohla vysvětlit co je obsahem zásady vojenské nezbytnosti. K Úmluvě byly přijaty dva protokoly. Na str. 19 uchazečka konstatuje, že k Druhému protokolu z roku 1999 státy mezinárodního společenství zaujaly spíše rezervovaný postoj zejména z důvodu příliš konkrétních a náročných požadavků.

V další kapitole se uchazečka zabývá právními základy okupace z hlediska filozofického a zejména z hlediska mezinárodního humanitárního práva. Po obecném vymezení právních základů se autorka v následující kapitole zabývá ochranou kulturních statků za okupace. V závěru této části autorka aplikuje pravidla okupačního práva a ochrany kulturních statků na případ iráckého minaretu v městě Samarra z roku 2005. V této souvislosti uchazečka konstatuje, že případ minaretu nebyl na mezinárodní úrovni řešen a proto neexistuje jednotný autorativní názor žádné mezinárodní instituce ohledně posouzení využití minaretu pro vojenské účely (str. 47). Při ústní obhajobě by diplomantka mohla vyjádřit svůj názor na tuto otázku. Poslední kapitola je věnována odpovědnosti v oblasti ochrany kulturních statků za ozbrojeného konfliktu. Závěr diplomové práce obsahuje shrnutí poznatků.

Pokud jde o hodnocení, autorka naplnila cíl své práce. Práce má logickou koncepci. Celkem přesvědčivě rozebírá příslušnou právní úpravu v mezinárodních smlouvách, odvolává se i na mezinárodní obyčejové právo, čerpá z názorů nauky, vyjadřuje i vlastní názory. Pokud jde o literaturu, použila diplomantka řadu jak primárních, tak i sekundárních pramenů, práce obsahuje také 258 poznámek pod čarou. Diplomovou práci **doporučuji** k ústní obhajobě.

Při ústní obhajobě doporučuji, aby se diplomantka zaměřila na připomínky a otázky obsažené v textu posudku a zamyslela se nad otázkou možného postihu osob, které při akcích tzv. Islámského státu ničí kulturní památky na území Sýrie.

V Praze dne 8. 9. 2015

doc. JUDr. Jan Ondřej, CSc., DSc.

